

Recenzja osiągnięcia naukowego i aktywności naukowej dr Martina Hintona
w postępowaniu habilitacyjnym

sporządzona zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

1. Informacja ogólna o Habilitancie

Dr Martin Hinton otrzymał stopień magistra filozofii na University of St. Andrews w Szkocji w roku 1997. Dwanaście lat później uzyskał stopień magistra filologii na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Informatyki Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi, przedstawiając pracę „The relevance and reliability of aptitude testing in foreign language teaching” napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Przemysława Krakowiana. Cztery lata później, tj. w roku 2013 obronił rozprawę doktorską “ The identification and testing of cognitive and affective factors in language learning aptitude with Polish students of English” pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Lewandowska-Tomaszczyk i uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego w dniu 22 marca 2013.

2. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta

2.1. Ocena ilościowa dorobku naukowo-badawczego (monografie i publikacje w czasopismach naukowych oraz inne publikacje)

Główne osiągnięcia naukowe dr Martina Hintona stanowiące podstawę niniejszej oceny osiągnięć naukowych w postępowaniu habilitacyjnym zgodnie z art. 16 ust. 2 Ustawy wskazanym przez Habilitanta stanowi praca „Evaluating the Language of Argument” (2021, Argumentation Library Vol. 37. Springer). Ponadto Habilitant dołączył do wglądu bardzo znaczącą liczbę 19 publikacji

z lat 2015-2020, które – jak rozumiem – mają dopełnić obraz jego zainteresowań i rozwoju naukowego w ostatnich latach jak i tworzyć współgrające tło dla wspomnianego osiągnięcia naukowego. Wśród tych publikacji dostrzec trzeba prace wydane w renomowanych czasopismach, w większości ujętych w listach czasopism MNiSW oraz w bazie ERIH. Od strony czysto ilościowej jest to dorobek bardzo okazały wskazujący z jednej strony na umiejętność prowadzenia przez Habilitanta własnej pracy naukowej i żywe zainteresowanie rozwojem dyscypliny naukowej a z drugiej na umiejętność współpracy ze środowiskiem naukowym i działania na rzecz takich środowisk. Habilitant znacznie powiększył swój dorobek po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych. O ile w okresie poprzedzającym obronę doktoratu dr Hinton opublikował cztery artykuły naukowe, to po roku 2013 łączna liczba publikacji 27 (monografia, 16 artykułów naukowych oraz 10 rozdziałów w monografiach naukowych). Wszystkie prace zostały opublikowane w języku angielskim. Indeks cytowań w bazie *Publish or Perish* wynosi 2. Cytowanie (z autocytoowaniem): Google Scholar – 65 (18), Scopus – 28 (10), Google Scholar – h-indeks = 4, Scopus – h-indeks = 2

2.2. Ocena jakościowa osiągnięcia (monografii i prac stanowiących osiągnięcie)

Habilitanta wg. art. 16 ust. Ustawy

W niniejszej części omówię pokrótce dorobek Habilitanta po doktoracie wskazując na rysujące się obszary zainteresowań, a następnie przejdę do bardziej szczegółowej oceny merytorycznej jego rozprawy habilitacyjnej.

Zasadniczy trzon prac naukowych po uzyskaniu przez dr Martina Hintona stopnia doktora stanowią prace wpisujące się w nurt współczesnych badań nad argumentacją. Dla kompletności opisu należy dodać jeszcze prace – opublikowane co prawda po uzyskaniu przez Habilitanta stopnia doktora – na temat fonetyki języka angielskiego. Przypuszczam, że są one „po-doktorską” konsekwencją wcześniejszych zainteresowań dr Hintona, które od roku 2015 uległy diametralnej zmianie. Sam Habilitant wyróżnia w swych badaniach dwa wątki a mianowicie badania nad teorią błędów i strukturą argumentacji oraz badania związku między językiem a argumentacją. Pobieżny nawet przegląd tytułów prac Habilitanta potwierdza tę deklarację zawartą w *Autoreferacie*. Problematyka argumentacji i jej związków z językiem pojawia się niezmiennie w jego publikacjach po doktoracie. Habilitant za na najważniejsze osiągnięcie uznał liczącą 234 strony pracę „Evaluating the Language of Argument” (2021) wydaną w prestiżowej serii *Argumentation Library*. Springer. Zasadniczym celem pracy jest analiza relacji istniejących między argumentami i językiem, którym są wyrażane. Praca oczywiście nie ma wyłącznie charakteru przeglądowego, lecz stanowi próbę opracowania rozbudowanego modelu analizy języka argumentacji. Praca

składa się z czterech części, z których każda liczy cztery rozdziały. Każda z części skupia się na jednym wiodącym problemie.

I tak część pierwsza zatytułowana *Język* poświęcona jest teorii znaczenia i temu, jak argumentacja jest osadzona w języku. Pierwsze dwie części tego rozdziału omawiają w stylu bardziej popularnonaukowym niż naukowym teorię pochodzenia języka i jego domniemanej ewolucji od słów do języka jako konstruktowi znacznie bardziej złożonego. Przy lekturze tych dwóch części odnosi się wrażenie, że „jakoś trzeba było tę rozprawę zacząć”, bowiem kwestia pochodzenia języka jest przedstawiona bardzo ogólnikowo i wybiórczo. Z drugiej strony rozumiem chyba zamiar Autora, który by móc rozważyć relację język – myśl, a dalej argumentacja, od języka zacząć musiał. Nie jestem jednak przekonany do słuszności decyzji o rozpoczęciu pracy od kwestii pochodzenia języka, o którym to pochodzeniu wiemy, że nic nie wiemy. Dysertacja staje się znacznie ciekawsza od podrozdziału 1.3., w którym dr Hinton zadaje pytanie o relację między językiem a myślą. Niewątpliwie jest to pytanie, które formułowano już od niemal trzech tysięcy lat i które w pewnym sensie jest motorem napędowym filozofii. On sam swoją dyskusję ogranicza – i nie jest to zarzut – do kilku wybitnych myślicieli, z których Kartezjusz i Davidson wysuwają się na plan pierwszy. Dość dużo miejsca poświęca Habilitant krytycznej analizie hipotezy Sapira-Whorfa i relatywizmu językowemu, a także Kienpointnerowskim rozważaniom na temat znaczenia języka dla światopoglądu.

W rozdziale drugim, *Znaczenie znaczenia* Habilitant wprowadza pojęcie „znaczenia” i przedstawia zarówno filozoficzne jak i językoznawcze teorie znaczenia. Jak rozumiem dr Hinton ogranicza się z konieczności do kilku tylko sensów „znaczenia” (Habilitant oznajmia na początku tego rozdziału, że znaczeń tych jest cztery) czy też dokładniej – angielskiego „meaning”. Teorii znaczenia jest chyba nieco więcej a i innych interpretacji wyrażenia „mean” doszukać się możemy nieco więcej i u często cytowanego Grice’a jak i Searle’a, a koniec końców Levinsona. Nie spierając się o dokładną liczbę znaczeń „to mean”, muszę jednak podkreślić, że sposób, w jaki dr Hinton omawia „the meaning of meaning” jest w pełni zadowalający – nie chodzi tu bowiem ani o chronologię kolejnych teorii znaczenia ani o objęcie dyskusją wszystkich teorii znaczenia. Habilitant skupia się na wybranych – z pewnością najbardziej „wyrazistych” – znaczeniach znaczenia i konstruuje bardzo klarowny i atrakcyjny dla czytelnika wywód, który w gruncie rzeczy jest kolejnym zrekapitulowaniem obecnego stanu wiedzy.

W rozdziale trzecim części pierwszej Martin Hinton dokonuje analizy relacji język–argumentacja w odniesieniu do teorii Grice’a i jej zastosowań przez Macagno i Waltona w rozwoju teorii argumentacji. Część ta stanowi w istocie próbę doszukania się w powyższych teoriach jak również w pracach Anscombe’a i Ducrota elementów przydatnych w ocenie języka

argumentacji. Za taki element uznaje Habilitant obserwację, że jeśli rozumowanie wyrażone jest w języku, w sposób konieczny mamy do czynienia z argumentacją.

Niezwykle istotny dla całości pracy jest rozdział czwarty części drugiej, w którym Autor dokonuje bardzo rzetelnego przeglądu definicji argumentu i argumentacji, by ostatecznie zaproponować własną definicję argumentacji, jako procesu polegającego na wyrażaniu rozumowania w języku („Argumentation is a process involving the expression of reasoning in language, str. 48). W konsekwencji definicja taka umożliwia dr Hintonowi zaproponowanie podziału oceny argumentów na trzech poziomach, a mianowicie: procesu, rozumowania i wyrażania. Podział ten stanowi istotę autorskiego modelu CAPNA – The Comprehensive Assessment Procedure for Natural Argumentation.

Rozdział piąty poświęca Habilitant sposobom argumentacji, które nazywa trybami („modes”). Odnosząc się krytycznie do prac Wohlrappa, Waltona, van Eemeren i Dufoura wykazuje ich przydatność w konstruowaniu modelu CAPNA i proponuje własną typologię sposobów argumentacji wyróżniając tryby solo, kooperatywny, antagonistyczny, sformalizowany, retoryczny, erotetyczny, demonstracyjny oraz wyjaśniający, którym poświęca dość obszerną dyskusję.

Rozdział szósty zatytułowany *Pragmatyka, retoryka i semantyka* zamyka drugą część rozprawy. Lektura tego rozdziału nie pozostawia wątpliwości, co do odczytania i erudycji Habilitanta. Swoboda, z jaką nawiguje pomiędzy licznymi teoriami, łatwość ilustrowania swych wywodów przykładami, w tym autentycznymi przykładami wypowiedzi publicznych, imponują. Wywód jest bardzo logicznie i „perswazyjnie” sformułowany – trudno tu o słaby punkt.

Podobnie wysoko ocenić należy rozdział siódmy poświęcony błędom w argumentacji. Skrupulatna analiza prac licznych myślicieli od czasów Arystotelesa do najnowsze podjęta przez Habilitanta wykazuje, że historia typologii błędów jest w znacznym stopniu historią mnożenia bytów i wbrew powszechnemu przekonaniu nie istnieją typologie, które można byłoby uznać za „prawie uniwersalne”. Stąd też Habilitant przedstawia swoją własną koncepcję – opartą na wcześniej sformułowanej definicji argumentacji – kategoryzacji błędów jako procesu, rozumowania lub wyrażenia. Jest to z pewnością jedna z najbardziej interesujących propozycji w rozprawie Habilitanta wskazująca także na zależności między tymi trzema płaszczyznami.

Kolejny krok w kierunku swojego modelu poczynił Autor w rozdziale ósmym omawiając błędy języka w teorii argumentacji a kluczowym elementem jest krytyczne omówienie kategorii Tindale’a w kontekście innych prac z tego obszaru. Autor konkluduje, że wszystkie omawiane przez niego problemy, do których zalicza m.in. błędy dwuznaczności, niejasności i niezgodności semantycznej, jak również hedging (dla którego proponowałbym w polskiej wersji termin „wyrażenie asekuracyjne”) są istotne w konstrukcji nieformalnej semantyki argumentów.

Zamykający tę część, bogato ilustrowana przykładami, rozdział *Język i argumentacja w filozofii* wskazuje, że błędne praktyki językowe i argumentacyjne nierzadko goszczą też w pracach filozofów.

Część czwarta książki zatytułowana *Analiza* dotyczy analizy i oceny argumentów. W rozdziale dziesiątym, którego tytuł „Analysis of Arguments (Analiza argumentów)”, dobrze oddaje treść tego rozdziału, Habilitant omawia szereg zagadnień przydatnych w konstrukcji narzędzi oceny. Autor z dużą łatwością i elegancją pisarską omawia takie kwestie jak meta-argumenty i ich rekonstrukcja czy też formy ewaluacyjne wskazując przy tym na problemy interpretacyjne poszczególnych kluczowych elementów teorii.

Po tak długim i wielowymiarowym opisie wszelkich składników argumentacji, w rozdziale jedenastym, *CAPNA - Kompleksowa procedura oceny argumentacji naturalnej*, Habilitant przedstawia swoje największe „osiągnięcie”, tj. opis zaproponowanego narzędzia oceny, na które składa się analiza wstępna, analiza procesu, analiza rozumowania oraz nieformalna semantyka argumentów (IAS). Opis jest skrupulatny, logiczny i rzeczowy a postulowane kategorie analizy znajdują uzasadnienie. Za przydatne należy uznać diagramy ilustrujące relacje pomiędzy składowymi we wszystkich etapach procesu.

Testem dla zaproponowanego modelu jest ostatni rozdział książki, „(Zastosowanie procedury)”. Autor analizuje w nim pięć przykładów działania procedury CAPNA, a w szczególności IAS w badaniu autentycznych tekstów. Na teksty te składają się wypowiedzi ustne i pisemne o różnym charakterze i z różnych domen komunikacji: polityki, prasy, przepisów regulujących oraz poradnika. Nie ulega wątpliwości, że przedstawiona analiza przypadków w pełni wykorzystuje potencjał zaproponowanego modelu CAPNA. Lektura rozdziału pozostawia jednak niedosyt. Nie jest to jednak niedosyt wynikający z jakości wyводу a raczej niedosyt przykładów, które ilustrowałyby inne konfiguracje licznych składników tego modelu. Pracę kończą *Wnioski*, które mają jednak ogólnie charakter rekapitulacji, chociaż Autor wskazuje również na implikacje i praktyczne zastosowania swojego modelu.

Całość pracy opatrzona jest ogromną bibliografią liczącą blisko 300 pozycji. Praca opracowana została z dbałością o szczegóły – błędy edytorskie są nieliczne i dotyczą głównie zapisu nazwisk z „nieangielskimi” literami, np. Leszczy’nsja-Jasion zamiast Leszczyńska-Jasion.

Rozprawę dr Martina Hintona należy uznać za bardzo udaną próbę systematyzacji i klaryfikacji dość chaotycznie dobieranych i dotychczas nieprecyzyjnie definiowanych elementów procesu argumentowania. Habilitantowi udało się nie tylko je określić i opisać, ale i zaproponować nowy bardziej spójny model. W tym tkwi główna wartość tej pracy.

3. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski

Bardzo wysoko należy ocenić działalność dydaktyczną i popularyzatorską Habilitanta – zakres tej działalności wykracza daleko poza zwykłe spełnianie obowiązków pracownika naukowo-dydaktycznego. Dr Martin Hinton prowadzi bądź też prowadził zajęcia w różnych uczelniach począwszy od roku 1997, kiedy rozpoczął pracę w NKJO w Sieradzu (przez 19 lat) nauczając sprawności pisania i mówienia w języku angielskim, historii Wielkiej Brytanii, historii Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, literatury brytyjskiej, literatury amerykańskiej i dramatu. Zajęcia prowadził również dla pracowników uczelni: dotyczyły nauczania pisania i filozofii edukacji oraz metod badań i projektowanie eksperymentów. Popularyzował także kulturę brytyjską w ramach kursu teatralnego. Podobną aktywność dr Hinton wykazywał w trakcie pracy w Społecznej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi, gdzie nauczał pisania akademickiego oraz kultury brytyjskiej. Od roku 2014 dr Hinton jest pracownikiem Zakładu Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Łódzkiego. Tu oprócz przedmiotów, zwykle przydzielanych „native speakerom” tj. pisania akademickiego, ma wreszcie dr Hinton szansę wykazania się jako nauczyciel akademicki w obszarach na styku filozofii i językoznawstwa nauczając sztuki argumentacji, elementów retoryki i argumentacji, podstawowych kwestii językoznawczych, języka perswazji czy też ‘Argumentacji, perswazji i natury języka’, jak nazywa się prowadzone przez niego seminarium.

Od roku 2019 Habilitant rozpoczął współpracę z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jako wykładowca na studiach magisterskich i doktoranckich. Wykładał ponadto uniwersytetach w Vigo i Zagrzebiu w ramach programu Erasmus. Za swą aktywność dydaktyczną i jej wysoką jakość dr Hinton uhonorowany został nagrodami i odznaczeniami.

Oprócz wymienionych powyżej osiągnięć dydaktycznych Habilitant może poszczycić się osiągnięciami popularyzującymi kulturę i literaturę brytyjską jak również sam język angielski (sztuka teatralna autorstwa Habilitanta, artykuły popularnonaukowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w czasopiśmie *Świat Języka Angielskiego*, uczestnictwo w konkursach języka angielskiego czy też redakcja biuletynu *The Collegian*.

Na podkreślenie zasługuje działalność dr Martina Hintona w popularyzacji nauki polskiej – jest on bowiem tłumaczem i redaktorem prac z zakresu językoznawstwa, filozofii, semiotyki, kulturoznawstwa i politologii, takich jak „Element order in Old English and Old High German” (Cichosz i in. 2016), „A relevance-theoretic approach to decision-making in subtitling” (Bogucki 2020), *Rozprawy Komisji Językowej* (66 2018), *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców* (26 2019, 27 2020) oraz *Nauki o Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne* (Tomy 8-11, 2019-20) i kilku innych. Opracowywał językowo również artykuły dla *Studiów Semiotycznych*, *Research in Language* oraz licznych indywidualnych

badaczy. Interesującym aspektem działalności Habilitanta jest również dostarczanie danych do prac z zakresu fonetyki i składni.

4. Dorobek organizacyjno-administracyjny

Habilitant jest aktywny na polu organizacji życia naukowego, szczególnie konferencji naukowych. W 2014 roku współorganizował Sieradzkie Forum Nauczania i Badań Języka Angielskiego. Współorganizował również na Uniwersytecie Łódzkim konferencję międzynarodową PhiLang (Filozofia języka i językoznawstwa) i redagował tom pokonferencyjny „Evidence, Experiment and in Linguistics and Philosophy of Language”. W ramach konferencji prowadził ponadto warsztaty z zakresu argumentacji i opublikował referaty w numerach specjalnych czasopism *Studies in Logic, Grammar and Rhetoric* oraz *Studiach Semiotycznych*. Dr Hinton uczestniczył również w organizacji Warsztatów Logiki Nieformalnej i Lingwistyki (Workshop on Informal Logic and Linguistics - WILL) w Łodzi w latach 2016 i 2018 a następnie ArgDiaP (Argument, Dialog, Perswazja), które przekształciło się w stowarzyszenie. Aktywny udział w pracach stowarzyszenia został doceniony przez środowisko naukowe, które wybrało dr Hinton na wiceprzewodniczącego w 2020 roku. Jako wiceprzewodniczący współorganizował wiele konferencji, warsztatów i szkół letnich. Współtworzył czasopismo *Argumentation*. Habilitant jest członkiem Rady Instytutu Anglistyki oraz członkiem Pracowni Retoryki Stosowanej przy Zakładzie Retoryki i Mediów Uniwersytetu Warszawskiego oraz European Network for Argumentation and Public Policy (APPLY).

Powyższe jednoznacznie wskazuje na wielkie zaangażowanie Habilitanta w organizację życia naukowego w Polsce i zagranicą.

5. Współpraca międzynarodowa

W zakresie współpracy międzynarodowej Habilitanta wyróżnić można dwa bardzo wyraźne wątki: działalność w projektach międzynarodowych i krajowych oraz wizyty i wykłady w zagranicznych ośrodkach akademickich.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant poświęcił się przede wszystkim teorii argumentacji włączając się w projekt prowadzony przez Carlo Martiniego (Uniwersytet w Helsinkach), *Evidence, Causation, Argumentation* (2015-2018). W ramach tego projektu dotyczącego wiedzy eksperckiej i wiedzy specjalistycznej dr Hinton odwiedził ArgLab na Nowym Uniwersytecie Lizbońskim w Portugalii w 2016 r. i University College w Dublinie w Irlandii w 2017 r. Wizyty te zaowocowały kilkoma artykułami w prestiżowych czasopismach.

W 2019 roku Habilitant otrzymał grant z projektu ‘COST action APPLY European Network for Argumentation and Public Policy’ na krótkoterminowy pobyt naukowy (Short term scientific mission - STSM) w do współpracy Amsterdam Centre for Language and Communication, Uniwersytet w Amsterdamie. Nawiązał współpracę z dr Wagemansem i opracował sposób wykorzystania Procedury Identyfikacji Typów Argumentów (Argument type identification procedure - ATIP) i spostrzeżeń z Układu Okresowego Argumentów (Periodic Table of Arguments) jako części etapu oceny rozumowania CAPNA.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant uczestniczył w blisko 30 konferencjach naukowych w tym 9 zagranicznych, wygłaszając na nich referaty. Dr Hinton otrzymał też zaproszenie do wygłoszenia wykładu plenarnego na International Workshop on Computational Argumentation and Cognition (Międzynarodowych Warsztatach na temat Argumentacji Obliczeniowej i Poznania) COGNITAR 2020 w ramach 24. Europejskiej Konferencji na temat Sztucznej Inteligencji

Podsumowanie i wnioski

Powyższe omówienie działalności naukowej, organizacyjnej, popularyzatorskiej jak i dydaktycznej dr Martina Hintona prowadzi do oczywistego wniosku: dorobek publikacyjny Habilitanta jest bardzo bogaty a wskazane przez Habilitanta osiągnięcia naukowe dojrzałe. Habilitanta cechuje umiejętność krytycznej analizy zjawisk o skomplikowanej naturze sytuujących się na pograniczu logiki, językoznawstwa i filozofii języka. Wykazuje przy tym umiejętność syntezy i co najważniejsze ciekawość badawczą objawiającą się niezwykle szerokim zakresem podejmowanych badań. Jest niewątpliwie specjalistą w obszarze teorii argumentacji. Aktywnie uczestniczy w krajowym i międzynarodowym życiu naukowym angażując się w prace wydawnicze i recenzenckie, organizację konferencji, inicjowanie powstania nowych czasopism specjalistycznych i co szczególnie istotne w obecnym systemie oceny naukowca – realizacji projektów badawczych krajowych i międzynarodowych.

Biorąc pod uwagę wysoką ocenę osiągnięć naukowych Habilitanta i uznając jej dorobek za istotny dla reprezentowanej dyscypliny wnoszę o dopuszczenie dr Martina Hintona do dalszych etapów procedury habilitacyjnej.

Andrzej Łyda

